

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS VESILINTUJEN HÄMÄRÄMETSÄSTYKSEN KIELTÄMISESTÄ METSÄSTYSVUOSINA 2026–2029

Pääasiallinen sisältö

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella jatkettaisiin vuonna 2023 säädettyä (905/2023) 3 vuoden määräaikaista vesilintujen hämärämetsästyskieltoa. Elinympäristöjen muutos ja luonnon monimuotoisuuden väheneminen vaikuttavat merkittävästi vesilintukantoihin ja siten myös mahdollisuuksiin hyödyntää niitä metsästä-mällä. EU:n biodiversiteettistrategiassa kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat sitoutuneet pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden vähenemisen vuoteen 2030 mennessä. Useiden riistasorsien kannat taantuvat. Vesilintukan-tojen taantuma on välttämätöntä pysäyttää. Metsästystä on harjoitettava kestävän käytön periaatteella niin, että kantoja ei vaaranneta. Taantuvien vesilintulajien metsästystä on rajoitettava varovaisuusperiaatteella, jotta metsästys ei entisestään heikennä kantojen tilaa.

Monet vesilintulajit muistuttavat toisiaan rakenteellisesti ja kooltaan, ja huonoissa valaistusolosuhteissa niiden erottaminen esim. lentokuvion perusteella on vaikeaa kokeneellekin lintuharrastajalle tai metsästäjälle. Lajien erottamisen vaikeus on tunnistettu useissa maissa, joissa metsästystä hämäraikaan on jo rajoitettu.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kielletäisiin vesilintujen metsästys auringonlaskua seuraavan tunnin päättymisestä auringonnousua edeltävän tunnin alkuun asti.

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on tämän asetuksen avulla osaltaan varmistaa, että vesilintukan-nat eivät vaarannu, luontoa ei tarpeettomasti vahingoiteta, riistakantaa ei vaaranneta eikä eläimille tuoteta tarpeetonta kärsimystä. Lisäksi tavoitteena on, että metsästyksen säätely noudattaa kestävän käytön periaa-tetta ja metsästys olisi eettistä ja vastuullista. Vesilintujen hämärämetsästyksen kiellon tavoitteena on, että lintujen lajintunnistukselle on metsästyksen yhteydessä riittävät valaistusolosuhteet, mikä vähentäisi toden-näköisyyttä ampua rauhoitettuja lajeja vahingossa. Toisaalta se mahdollistaisi myös paremmin jättää vapaa-ehtoisesti ampumatta taantuneita metsästettäviä lajeja.

Hämärämetsästyksen kieltämisen positiivisia vaikutuksia ovat lajintunnistuksen ja amputilanteen parantumi-nen, sekä sosiaalisen kestävyysparaneminen. Vesilintujen aktiivisin iltalentolo ajoittuu hämäraikaan, joten hämärämetsästyksen kiello todennäköisesti pienentää saaliita.

1 Nykytila

Vesilintukantojen tila ja lajien metsästys

Luonnonvarakeskuksen ja Luonnontieteellisen keskusmuseon vesilintulaskentojen perusteella^{1 2 3} sinisorsan pesimäkanta on ollut pitkällä aikavälillä kasvussa, mutta 2010-luvun puolivälissä kasvu taantui. Viimeisen kymmenen vuoden (2016-2025) aikana kannankehityksessä on havaittavissa laskua -21 %. Kanta oli 2025

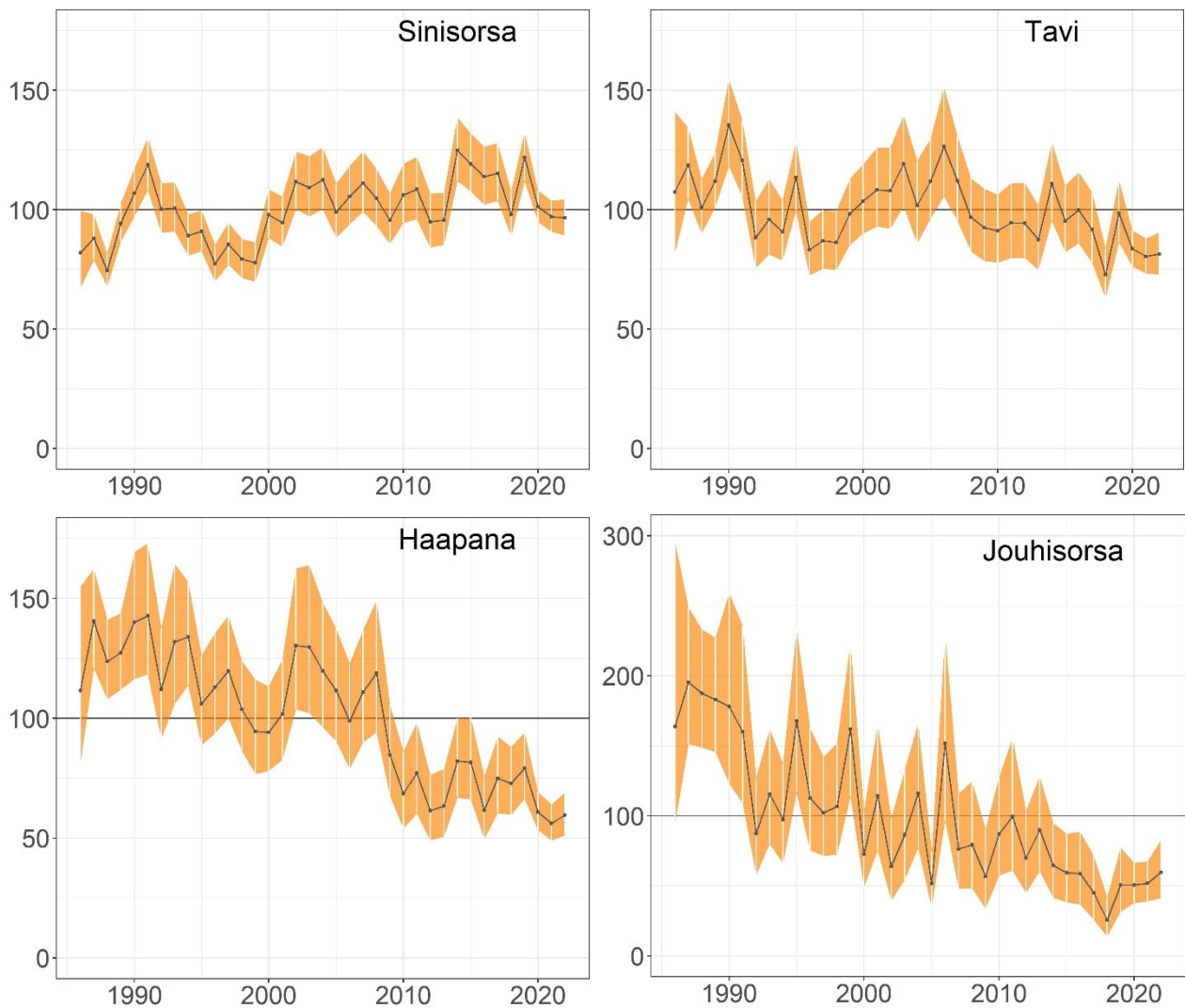
¹ Luonnonvarakeskus. 2021. Pesivien vesilintuparien määrä on viime vuoden tasolla, sinisorsalla erinomainen poikastuotto. Uutinen 17.8.2021. <https://www.luke.fi/fi/uutiset/pesivien-vesilintuparien-maara-on-viime-vuoden-tasolla-sinisorsalla-erinomainen-poikas-tuotto>

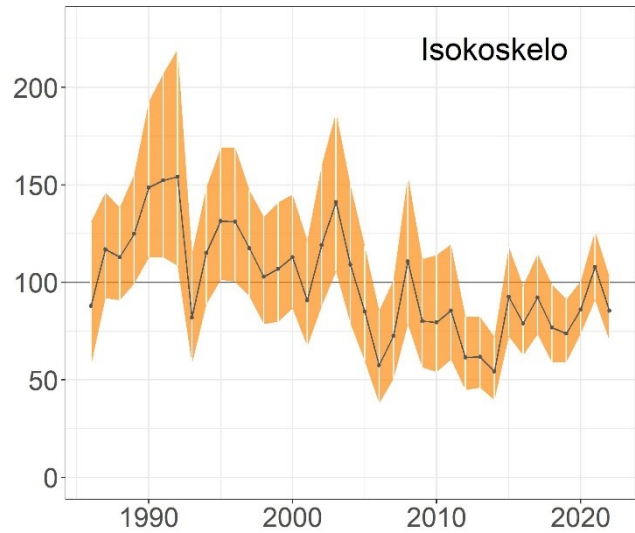
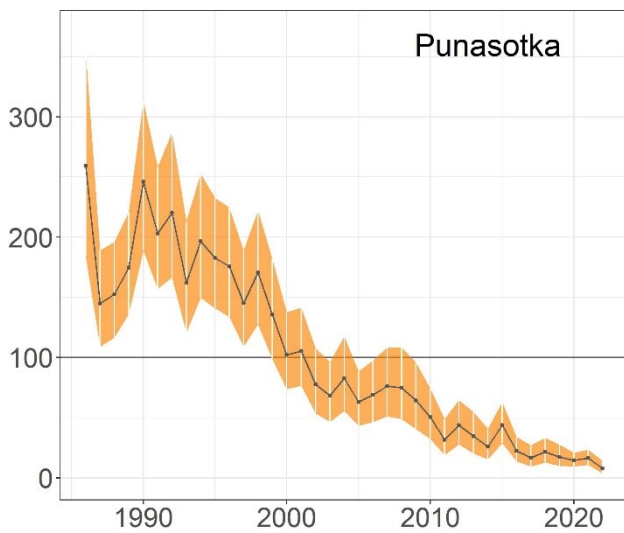
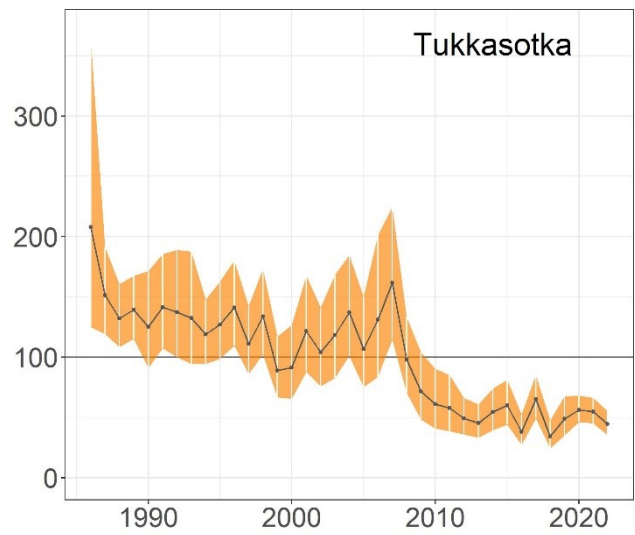
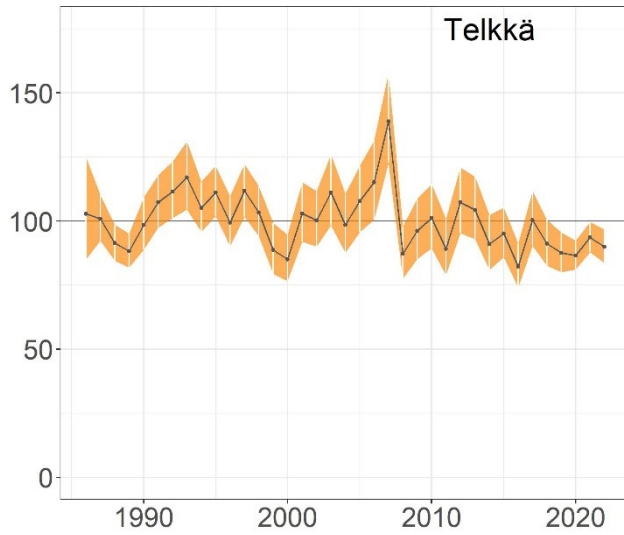
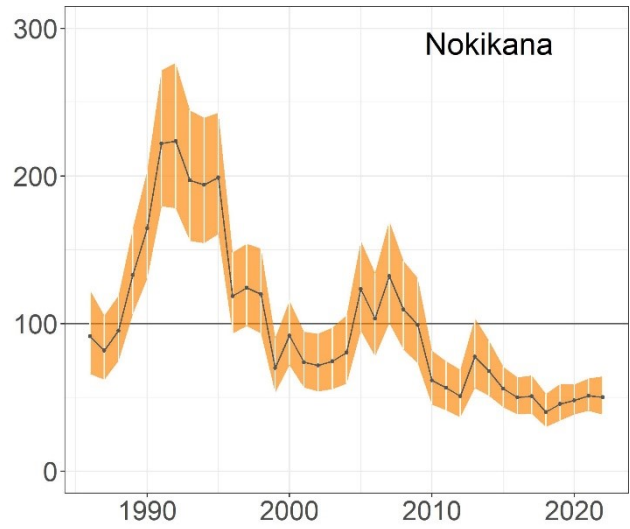
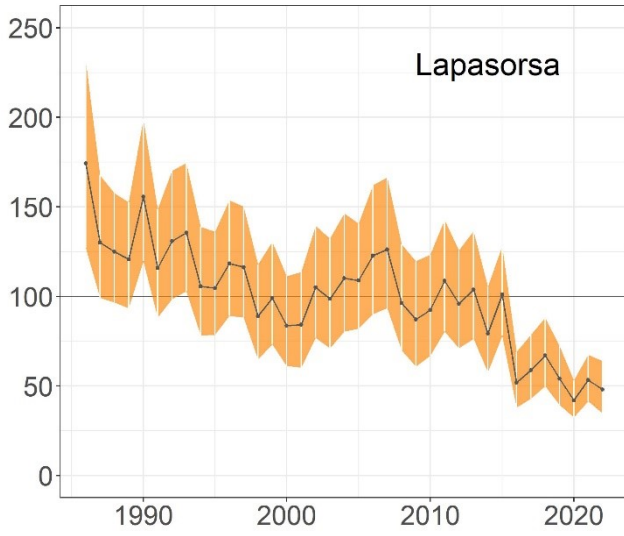
² Piha, M., Lindén, A., Lehikoinen, A. & Rajala, T. 2022. Vesilintuseurannan tulokset 2022. Luonnonvara- ja biotalou-den tutkimus 66/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 19 s. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-484-5>

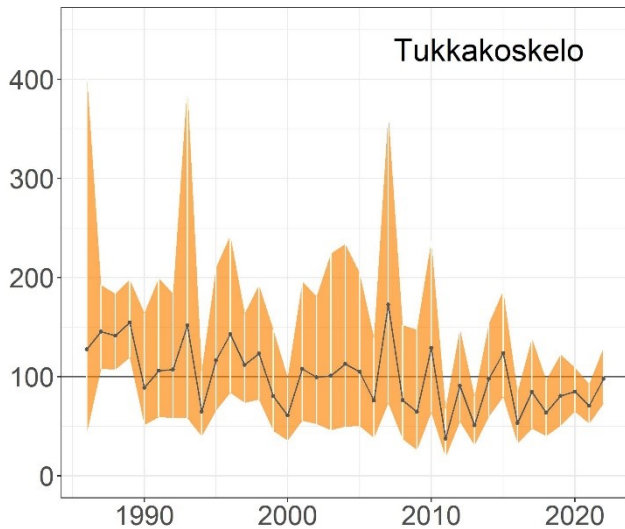
³ Piha, M., Ikonen, K., Lindén, A., Lehikoinen, A., Rajala, T. & Seimola, T. 2025. Vesilintuseurannan tulokset 2025. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 60/2025. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 22 s. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-419-089-3>

noin 4 % pitkän aikavälin (1986–2025) keskiarvon alapuolella. Tavin pesimäkanta on taantunut sekä pitkällä että lyhyellä aikavälillä ja oli vuonna 2025 7 % pitkäaikaista keskiarvoa pienempi. Telkän pesimäkanta on taantunut pitkällä aikavälillä 13 %, mutta viimeisen kymmenen vuoden aikana ei ole tunnistettavaa muutosta valtakunnallisessa pesimäkannan koossa. Haapanan pesimäkanta on taantunut voimakkaasti pitkällä aikavälillä 61 % ja lähes yhtäjaksoisesti 1990-luvun puolivälistä lähtien. Viimeisen kymmenen vuoden aikana haapanakannan taantuminen on jatkunut etenkin maan etelä- ja keskiosissa. Vuonna 2025 parimäärä oli 40 % pitkäaikaisen keskiarvon alapuolella.

Harvalukuisempien ja jo pidemmän aikaa taantuneiden riistavesilintujen: jouhisorsa, tukkasotka, lapasorsa, heinätavi, nokikana ja punasotkan kantojen taantuma on jatkunut jo yli 15 vuotta.

Kaavio 1. Luonnonvarakeskuksen ja Luomuksen vesilintukantojen seurannan tulokset 1986-2022.

Monet vähenevistä riistavesilinnuista ja myös joukko yleisiäkin riistalajeja on listattu uhanalaisiksi joko Suomessa, Itämerellä, EU:ssa tai maailmanlaajuisesti: haapana, jouhisorsa, tukkasotka, lapasorsa, heinätavi, nokikana, punasotka, metsähanhi, haahka ja alli (maailmanlaajuisesti).

Laji	Suomen kanta		Lintudirektiivin raportti		Suomen UHEX
	Paria	Muutos % 10 v. 2016- 2025	Pitkä aikaväli 1986-2024	Lyhyt aikaväli 2013-2024	
Sinisorsa	220 000	-21 %	+18%	-19 %	LC
Tavi	180 000	-14 %	-26 %	-27 %	LC
Haapana	31 000	-21 %	-59 %	-25 %	VU
Jouhisorsa	9 600	+11 %	-74 %	-23 %	VU
Lapasorsa	9 300	-31 %	+46 %	-6 %	LC
Heinätavi	580		-51 %	-65 %	VU
Telkkä	120 000	+2 %	-13 %	-10 %	LC
Tukkasotka	56 000	+7 %	-74 %	-12 %	EN
Punasotka	310	-60 %	-96 %	-77 %	CR
Isokoskelo	39 000	-8 %	-39 %	+54 %	NT
Tukkakoskelo	33 000	-9 %	-36 %	+2 %	NT
Nokikana	2 400	-6 %	-73 %	-30 %	EN

Metsähanhi	4 000		+110 %	+64 %	VU
Merihanhi pohjoinen	5 300		+ 1700 %	+10 %	LC
Merihanhi eteläinen	11 000		+11 %	-34 %	
Kanadanhanhi	7 100		+1 600 %	+46 %	LC
Haahka	93 000		-70 %	-31 %	EN
Alli	1 800		x	+14 %	NT

Taulukko 1. Suomen vesilintukantojen parimäärä, kannan muutos vuosina 2016-2025 Luonnonvarakeskuksen ja Luomuksen vesilintuseurantojen perusteella, kannan muutokset EU:n lintudirektiivin raportissa 1986-2024 ja 2013-2024 sekä viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa (UHEX): LC=elinvoimainen, NT=silmäläpidettävä, VU=vaarantunut, EN=erittäin uhanalainen, CR=äärimmäisen uhanalainen. EU:n lintudirektiivin raportissa kannan kehitystrendiä ilmaisevat värit: vihreä=kasvava, keltainen=vakaa, punainen=laskuva, sininen=epävarma, harmaa=ei tietoa.

Vesilintukantojen vähenemisen tärkeimpinä syinä on pidetty niiden elinympäristöissä tapahtuneita muutoksia, kuten liikaa rehevöitymistä ja petojen saalistusta (Pöysä ym. 2013, Lehikoinen ym. 2016). Vierasperdoista etenkin supikoira on runsastunut ja levittäytynyt entistä laajemmalle alueelle, ja supikoiran saalistuksella tiedetään olevan negatiivinen vaikutus vesilintujen poikastuottoon (Väänänen ym. 2007). Luontaisista pedoista ketun määrät ovat vähentyneet Luonnonvarakeskuksen riistakolmiolaskennoissa (Luonnonvarakeskus 2022) ja variksen Luonnontieteellisen keskuksen seurannoissa (Väisänen ym. 2018). Voimakkaasti runsastunut laulujoutsen ei nykytietämyksen valossa ole vaikuttanut vesilintukantoihin negatiivisesti (Holopainen ym. 2022). Ilmastolliset tekijät voivat myös vaikuttaa vesilintukantoihin. Esimerkiksi yleisesti kannat kasvavat leutojen talvien jälkeen, jolloin talvikuolleisuus on oletettavasti alhaisempaa. Kuitenkin pitkäaikainen kannankehitys vesilinnuilla on ilmastomuutoksen leudontamista talvista huolimatta negatiivinen, viime aikoina jopa kosteikkojen yleissorsalla sinisorsallakin, mikä viittaa siihen, että kannanlaskun taustalla on jotkin muut tekijät kuin ilmastomuuttajat (Pavon-Jordan ym. 2022). Vesilintujen metsästyksellä voi olla myös merkitystä vesilintukantoihin. Esimerkiksi vuosina 1986-1997 Suomessa eniten metsästetyillä vesilintulajeilla oli kaikkein negatiivisin kannankehitys (Pöysä ym. 2013).

Yleisimpien riistavesilintujen saalismäärät ovat laskeneet viime vuosikymmeninä. Yleisimmän saalislajin, sinisorsan saalis määrä on viimeisen kymmenen vuoden aikana laskenut noin 265 000 linnusta noin 200 000 lintuun, eli vähentynyt 25 %. Saalistilasto perustuu Luonnonvarakeskuksen vapaaehtoiseen otantakyselyyn metsästäjille. Myös harvalukuisten vesilintulajien saalismäärät ovat vähentyneet, mikä heijastaa todennäköisesti kannoissa tapahtunutta taantumaa.

Laji	Suomen kanta		Kannan muutos EU:n lintudirektiivin raportti		Saalis 2010-2019		Suomen saalis 2010-2019 suhteessa AEWA-populaatioon
	Paria	Muutos % 10 v.	Pitkä aikaväli	Lyhyt aikaväli	Min	Max	Max saalis %

		2016- 2025	1986- 2024	2013- 2024			
Sinisorsa	220 000	-21 %	+18 %	-19 %	157 600	282 400	4-6 %
Tavi	180 000	-14 %	-26 %	-27 %	77 500	126 200	19 %
Haapana	31 000	-21 %	-59 %	-25 %	18 400	38 500	3 %
Jouhisorsa	9 600	+11 %	-74 %	-23 %	1 800	7 400	10 %
Lapasorsa	9 300	-31 %	+46 %	-6 %	800	4 300	5-6 %
Heinätavi	580		-51 %	-65 %	(yhd. tavi)		-
Telkkä	120 000	+2 %	-13 %	-10 %	27 000	52 500	3-7 %
Tukkasotka	56 000	+7 %	-74 %	-12 %	400	3 400	0,4 %
Punasotka	310	-60 %	-96 %	-77 %	100/0 ⁴	2 200	1,5 %
Isokoskelo	39 000	-8 %	-39 %	+54 %	1 400	5 100	2-3 %
Tukkakoskelo	33 000	-9 %	-36 %	+2 %	100/0 ⁵	3 700	2-4 %
Nokikana	2 400	-6 %	-73 %	-30 %	0	1 100	0,1 %
Metsähanhi	4 000		+110 %	+64 %	100/0 ⁶	5 100	5-6 %
Merihanhi pohjoinen	5 300		+1 700 %	+10 %	3 000	8 900	1 % 7 %
Merihanhi eteläinen	11 000		+11 %	-34 %			
Kanadanhanhi	7 100		+1 600 %	+46 %	3 200	8 500	-
Haahka	93 000		-70 %	-31 %	1 100	7 100	0,7-1,2
Alli	1 800		x	+14 %	1 800	19 400	1,2 %

Taulukko 2. Suomen vesilintujen pesimäkanta, kannan kehitys EU:n lintudirektiivin raportissa 1986-2024, 2013-2024, vesilintukantojen kehitys 10 vuoden aikana (Luke 2025) Luonnonvarakeskuksen ja Luonnontieteellisen keskusmuseon sisävesien vesilintulaskentojen perusteella, pienin ja suurin vuosittainen metsästys-saalis vuosina 2010-2019 ja suurin vuosittainen metsästysaalis suhteessa AEWA-populaatioon.

Vesilintujen metsästyksen osallistuvien metsästäjien määrä on viime vuosikymmenellä vähentynyt noin neljänneksellä 79 000 metsästäjään ja entistä pienempi osa metsästäjistä saa aiempaa suuremman osan vesilintusaaliista (Pellikka ym. 2018).

Suomen vesilintujen metsästysaaliit ovat osalla lajeista erittäin suuria verrattuna kotimaassa pesivän kannan kokoon, mutta tavin ja jouhisorsan osalta erittäin suuria myös suhteessa kansainväliseen AEWA:n pesimäpopulaatioon (Taulukko 2). Näiden tarkasteltujen kantojen lisäksi Suomessa tapahtuva metsästys voi kohdistua osittain myös muihin muualla pesiviin, syksyllä Suomen kautta muuttaviin kantoihin. Metsästyksen kestävyys-tien varmistamista vaikeuttaa, että ei tiedetä tarkkaan, millä tavalla metsästysverotus kohdistuu eri kantoihin.

Laji	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sinisorsa	194 700	186 700	164 500	113 500	123 300	198 200
Tavi	49 000	68 100	43 500	52 000	41 600	59 500
Telkkä	32 000	19 000	17 600	14 500	14 700	23 000
Haapana	4 034	3 389	2 958	2 872	2 514	2 993
Jouhisorsa	804	775	831	1 119	670	586
Lapasorsa	406	436	419	431	186	274

⁴ Rauhoitettu vuodesta 2018-

⁵ Rauhoitettu vuodesta 2018-

⁶ Rauhoitettu 2014-2016

Heinätavi	821	647	514	342	299	311
Tukkasotka	146	179	177	116	140	113
Isokoskelo	306	187	163	161	43	211
Nokikana	48	55	29	<i>Rauhoitettu</i>	<i>Rauhoitettu</i>	<i>Rauhoitettu</i>
Haahka	327	257	150	179	307	176
Alli	596	424	294	229	159	297
Kanadanhanhi	5 900	4 300	5 400	4 100	5 900	4 200

Taulukko 3. *Vesilintusaalis Suomessa vuosina 2020-2025.* Yleisimpien lajien sinisorsa, tavin, telkän ja kanadanhanhen saalistilasto perustuu otantakyselyyn. Taantuneilla ja/tai harvalukuisilla lajeilla saalistilastoinnin menetelmä vaihtuu vuodesta 2020 alkaen lakisääteiseen saalisilmoitukseen ja siihen perustuvat saalismäärät merkitty *kursiivilla*. Lähde: Luke

2. Lainsäädäntö

2.1. KV- ja EU-tason lainsäädäntö

Afrikan ja Euraasian muuttavien vesilintujen suojelusta tehty sopimus (AEWA)

Suomessa metsästettävät riistavesilinnut kuuluvat Afrikan ja Euraasian muuttavien vesilintujen suojelusta tehdyn sopimuksen (SopS 9/2000), jäljempänä *AEWA-sopimus*, piiriin. AEWA-sopimuksen liitteen 3 toimintasuunnitelman taulukossa 1 on suojeluluokitus kullekin populaatiolle, jonka mukaan säädelty metsästys voidaan sallia säädeltyinä sarakkeen B lajeille ja C-sarakkeen lajeille, mutta pääsääntöisesti sarakkeen A luokitukseen kuuluvien kantojen metsästys olisi kiellettävä.

EU:n lintudirektiivi

Lintujen metsästystä säätelee myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY luonnonvaraisten lintujen suojelusta, jäljempänä *lintudirektiivi*. Kaikki riistavesilinnut kuuluvat lintudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettuihin lajeihin ja liitteen II A-osan lajeihin. Lintudirektiivin 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, taikka näiden kantojen mukauttamiseksi tähän tasoon.

Lintudirektiivin 7 artiklan mukaan liitteessä II lueteltujen lajien kantojen koon, maantieteellisen levinneisyyden ja lisääntymisnopeuden takia koko yhteisössä niitä voidaan metsästää kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Liitteessä II olevassa A-osassa lueteltuja lajeja saa metsästää koko yhteisön alueella. Liitteessä II olevassa B-osassa lueteltuja lajeja saa metsästää niissä jäsenvaltioissa, jotka liitteessä on erikseen mainittu.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lajien metsästys ei vaaranna suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella. Edelleen 7 artiklan mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että metsästys harjoitettuna voimassa olevien kansallisten toimenpiteiden mukaisesti vastaa kyseisten lintulajien järkevän hyödyntämisen ja ekologisesti tasapainoisen sääntelyn periaatteita ja että tämä käytäntö näiden lajien ja etenkin muuttavien lajien kantojen osalta on sopusoinnussa 2 artiklasta seuraavien toimenpiteiden kanssa.

EU:n biodiversiteettistrategian myötä komissio on tehostamassa lintudirektiivin toimeenpanoa merkittävästi. Komissio toteaa, että biodiversiteettistrategian ydin on direktiivien tehokkaampi toimeenpano, joten se uhkaa käynnistää jäsenvaltioita vastaan valvontamenettelyjä, mikäli metsästys sallitaan, vaikka kantojen elvyttämiseksi ei tehdä riittäviä toimenpiteitä.

EU:n komission julkaisi 23.10.2020 ehdotuksen suunnitelmaksi ”Heikentyneessä tilassa olevien metsästettävien lintulajien suojelutilanteen parantaminen”. EU-tasolla taantuneita lajeja ovat mm. tavi, haapana, jouhisorsa, lapasorsa, heinätavi, tukkasotka, tukkakoskelo, punasotka ja nokikana. Komissio on perustanut vuoden 2022 alussa työryhmän taantuvien lajien elvyttämiseksi. Komissio vetoaa lintudirektiivin 7 artiklan velvoitteeseen, että ennen taantuvien lajien metsästyksen sallimista, jäsenvaltion on osoitettava, että metsästys on kestävä. Komissio korostaa lintudirektiivin tulkintaohjeen linjausta, että vähenevän lintulajin metsästys ei voi olla kestävä (juridinen edellytys metsästyksen sallimiselle lintudirektiivin 7 artiklassa), ellei se ole osana toimivaa hoitosuunnitelmaa, joka sisältää myös elinympäristöjen hoidon ja muita tarvittavia toimenpiteitä, joiden yhteisvaikutuksella taantuma lopulta pysähtyy ja kanta kääntyy elpymään.

Komission 7.11.2022 työryhmässä esittelemässä lähestymistavassa⁷ esitetään metsästettävien taantuvien lajien⁸ osalta sitä, että ne luokitellaan eri luokkiin, esimerkiksi lajeihin, joilla säilyvyys on kriittinen/tärkeä tekijä populaation dynamiikassa ja metsästyksen vaikutusta säilyvyyteen ei tiedetä (luokka 5). Lähestymistavassa on esitetty tällaisille lajeille toimenpiteet sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Komissio on keväällä 2026 esittänyt suositusta haapanan metsästyksen vähentämiseksi 25 %.

EU:n lintudirektiiviä koskeva oikeuskäytäntö on otettava huomioon metsästyksen säätelyssä. Komission tulkintaohjeen mukaan⁹ Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen johdonmukaisen oikeuskäytännön mukaan ”lintudirektiivissä ei anneta kansallisille viranomaisille oikeutta vahvistaa kyseisenlaisia, lintulajien perusteella porrastettuja päivämääriä, paitsi jos asianomainen jäsenvaltio voi kuhunkin erityistapaukseen soveltuvien tieteilisten ja teknisten seikkojen perusteella näyttää toteen, että metsästyskauden päättymispäivien porrastaminen ei estä niiden lintulajien täyttä suojelua, joihin tämä porrastaminen saattaa vaikuttaa”. Siksi yleisiä puolisukel-tajasorsalajeja erehdyttävän paljon muistuttavien yksittäisten taantuvien lajien suojelemiseksi perusteltu hämäämetsästyksen kieltä olisi tarpeen säätää kattamaan kaikki vesilinnut, ellei voida osoittaa, että lajista erehdyttymisen vaara ei estä taantuvien lintulajien täyttä suojelua.

2.2. Kansallinen lainsäädäntö

Metsästyslaki ja sen nojalla annetut säädökset

Metsästyslain (615/1993) 20 §:n 1 momentin mukaan metsästystä on harjoitettava kestävä käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu, luontoa ei tarpeettomasti vahingoiteta, riistakantaa ei vaaranneta eikä eläimille tuoteta tarpeetonta kärsimystä. Metsästyslain järjestelmässä riistaeläinlajien metsästämistä rajoitetaan ensisijaisesti metsästyslain 37 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetyllä vuosittaisella yleisellä rauhoitusajalla. Metsästysasetuksen (666/1993) 24 §:n 1 momentin 16 kohdassa on säädetty kanadanhanhen, merihanhen, metsähanhen, heinäorsan, tavin, haapanan, jouhisorsan, heinätavin, lapasorsan, punasotkan, tukkasotkan, telkän, nokikanan, lehtokurpan sekä naarashaahkan yleinen rauhoitusaika 1.1.–20.8. kello 12.00 saakka. 17 kohdassa on säädetty uroshaahkan yleinen rauhoitusaika tammikuun 1 päivästä touko-kuun 31 päivään. 18 kohdassa on säädetty allin, tukkakoskelon ja isokoskelon yleinen rauhoitusaika tammi-kuun 1 päivästä elokuun 31 päivään. Lisäksi metsästyslain 38 §:ssä on säädetty maa- ja metsätalousministeriölle toimivalta kieltää tai rajoittaa metsästys tilapäisesti enintään kolmen vuoden määräajaksi maa- ja metsä-talousministeriön asetuksella. Sen estämättä mitä 1 momentin 16 kohdassa säädetään, saa kanadanhanhea ja merihanhea metsästää pelolta elokuun 10 päivästä elokuun 20 päivään kello 12.00 asti.

⁷ Approach towards Annex II species not in a secure status. Overview of its implementation. Joseph van der Stegen, Nature Conservation Unit DG Environment. 2nd Meeting of the Task Force of the Recovery of Birds. 7.11.2022

<https://circabc.europa.eu/ui/group/e21159fc-a026-4045-a47f-9ff1a319e1c5/library/9e0cbe4a-ca32-4dfc-8014-6f8f205c7c98/details>

⁸ Review of data on Birds Directive Annex II species with non-Secure status. Version 8 – For the specifications of the contract on the recovery of birds. 26.4.2022. S. 45-47. <https://circabc.europa.eu/ui/group/e21159fc-a026-4045-a47f-9ff1a319e1c5/library/cef209ac-ad6d-487f-b186-a81bd2d2b8c9/details>

⁹ Euroopan komissio. 2008. Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (”lintudirektiivi”) mukaisesti harjoitettavaa metsästystä koskeva ohjeasiakirja. Helmikuu 2008. https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wild-birds/hunting/docs/hunting_guide_fi.pdf

Metsästyslain 38 § on muutettu 1.8.2017 voimaan tulevalla lailla (504/2017). Sen mukaan, jos riistaeläinlajin kanta heikkenee pysyvästi tai tilapäisesti lajin esiintymisalueella tai osalla esiintymisaluetta, voidaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kyseisen riistaeläinlajin metsästystä rajoittaa tai se voidaan kieltää kokonaan. Riistaeläinlajin metsästystä voidaan rajoittaa tai se voidaan kieltää myös, jos tavoiteltava riistaeläinlajin leviäminen tai metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää. Metsästyksen rajoittaminen voi tarkoittaa myös velvoitetta merkitä saalis tunnistemerkillä. Rajoitus tai kieltä voi olla voimassa korkeintaan kolme vuotta. Jos riistaeläinlajin kanta voimistuu elinvoimaiseksi, rajoitus tai kieltä tulee kumota ennen määrääjän päättymistä. Rajoitus tai kieltä voi olla: 1) alueellinen; 2) ajallinen; 3) saaliseläimen sukupuolta koskeva; 4) metsästäjäkohtainen saaliskiintiö; tai 5) pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää koskeva. Rajoituksesta, kiellosta tai tunnistemerkistä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön on kuultava ennen asetuksen antamista niitä riistanhoitoyhdistyksiä, joiden toiminta-alueella rajoitus tai kieltä koskee.

Kysymyksessä on siten erityisesti vuosittaisten kannanvaihteluiden perusteella tapahtuvan tilapäisen metsästyksen säätelyn mahdollistamiseksi säädetty toimivalta, jota korostaa toisaalta velvoite kumota kieltä tai rajoitus ennen määrääjän päättymistä, jos riistaeläinkanta voimistuu elinvoimaiseksi. Käytännössä alueelliset rajoitukset tulee toteuttaa selkeästi siten, ettei niiden alueellisesta ulottuvuudesta synny epäselvyyttä. Kysymyksessä ei siis ole mihinkään tiettyyn uhanalaisuusarviointiin sidottu toimivalta, vaan riistakantojen vuotuisen vaihtelun seurannan perusteella sovellettu toimivalta. Tältä osin aiempaa käytäntöä ei ole ollut tarkoitus muuttaa metsästyslain muuttamisen yhteydessä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (905/2023) kiellettiin vuonna 2023 vesilintujen hämäämetsästys kolmen vuoden määräajaksi. Asetuksen voimassaolo päättyy 31.7.2026. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella on kielletty kokonaan punasotkan metsästys metsästysvuosina 2024-2027 (498/2024), rajoitettu allin metsästystä (497/2024) ja haahkan metsästystä (263/2025). Nokikanan metsästys oli kielletty kolmen vuoden ajan asetuksella (903/2026). Lisäksi on valmisteltu esitykset merihanhen ja metsähanhen metsästyksen kieltämisestä osassa maata edellisten vuosien rajoitusten jatkamiseksi pääosin samalla tavalla.

Saalistilastoinnin tarkentamiseksi metsästysasetuksen 5 a §:ssä on säädetty (asetuksen muutos 392/2018), että saaliiksi saadusta merihanhasta, metsähanhasta, haapanasta, jouhisorsasta, heinätavista, lapasorsasta, punasotkasta, tukkasotkasta, haahkasta, allista, tukkakoskelosta, isokoskelosta sekä nokikanasta on tehtävä saalisilmoitus Suomen riistakeskuksen vahvistamalla lomakkeella tai sähköisen palvelun kautta Suomen riistakeskukselle. Saalisilmoitus on tehtävä seitsemän vuorokauden kuluessa eläimen pyydystämisestä. Saalisilmoituksessa on oltava seuraavat tiedot: 1) metsästäjän nimi ja metsästäjänumero; 2) pyydystettyjen eläinten määrä; 3) pyyntipäivämäärä; 4) kunta, jossa yksilö saatiin saaliiksi. Metsästäjä voi tehdä saalisilmoituksen helposti sähköisen Oma.riista.fi -verkkopalvelun kautta.

3 Vastuullisen vesilintujen metsästyksen strategia – työryhmän ehdotus

Maa- ja metsätalousministeriö on 24.5.2022 asettanut riistalintutarhauksen ja vastuullisen vesilintujen metsästyksen strategiaa valmistelevan työryhmän (VN/11484/2022). Työryhmän ehdotus vastuullisen vesilintujen metsästyksen strategiaksi valmistui helmikuussa 2023¹⁰.

Työryhmän ehdotuksessa todetaan, että osa vesilinnustuksen perinteisistä käytännöistä ja toisaalta viimeaikaisesta kehityksestä aiheuttavat ristiriitoja niin metsästäjäkunnan sisällä kuin metsästäjien ja sidosryhmien

¹⁰ [https://mmm.fi/documents/1410837/0/Vastuullisen+vesilintujen+mets%C3%A4styksen+ja+riistalintutarhauksen+strategia_ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+ehdotus+\(1\).pdf/75679f17-9e50-7d15-3a17-7fc3f8cd67f3/Vastuullisen+vesilintujen+mets%C3%A4styksen+ja+riistalintutarhauksen+strategia_ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+ehdotus+\(1\).pdf?t=1678090937227](https://mmm.fi/documents/1410837/0/Vastuullisen+vesilintujen+mets%C3%A4styksen+ja+riistalintutarhauksen+strategia_ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+ehdotus+(1).pdf/75679f17-9e50-7d15-3a17-7fc3f8cd67f3/Vastuullisen+vesilintujen+mets%C3%A4styksen+ja+riistalintutarhauksen+strategia_ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+ehdotus+(1).pdf?t=1678090937227)

välillä. Riistavesilintulajien toisistaan poikkeavat kannanhoidolliset tavoitteet ja tarpeet, yhteiskunnan muuttuvat normit, vesilinnustuksessa tapahtuneet muutokset sekä muun muassa lintuinfluenssan leviäminen ovat johtaneet tilanteeseen, missä tähän asti käytössä olleet, erityisesti sorsien, metsästyssäätelyn mekanismit sekä voimallisen riistanruokinnan ja lintutarhauksen tautiriskien hallinta eivät enää toimi tarkoituksenmukaisella tavalla. Työryhmä ehdottaa, että tavoitteeksi asetettaisiin, että vesilintukantojen taantuma pysäytetään ja taantuneet kannat elvytetään elinvoimaisiksi. Kannankehitys käännetään selvästi positiiviseksi vuoteen 2030 mennessä: sinisorsa, tavi, haapana, jouhisorsa, lapasorsa, heinätavi, telkkä, tukkasotka, tukkakoskelo ja nokikana. Kannankehitys käännetään vakaaksi vuoteen 2030 mennessä: punasotka, haahka ja allia. Näiden lajien kannanhoidossa tarvitaan myös vahvaa kansainvälistä yhteistyötä allin ja haahkan KV-hoitosuunnitelmien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Toisena tavoitteena vesilintujen metsästäjien osaamista, eettisyyttä ja vastuullisuutta lisätään.

Työryhmä toteaa, että eri vesilintulajien kantojen tilassa on suurta vaihtelua, ja niiden kestävyys metsästysverotukselle on erilainen. Monet lajit muistuttavat toisiaan rakenteellisesti ja kooltaan, ja huonoissa valaistusolosuhteissa niiden erottaminen esim. lentokuvion perusteella on vaikeaa kokeneellekin lintuharrastajalle tai metsästäjälle. Lajien erottamisen vaikeus on tunnistettu useissa maissa, joissa metsästystä hämäräaikaan on jo rajoitettu. Usein käytetty rajoitus on tunti ennen auringonnousua, ja tunti auringonlaskun jälkeen. Lajintunnistuksen lisäksi paremmissa valaistusolosuhteissa ampuminen helpottaa etäisyyden arviointia lintuun, millä on suuri merkitys haavakoiden vähentämisessä. Lähestyvä lintu havaitaan aiemmin, mikä parantaa ampumatilannetta ja osumatarkkuutta. Myös haavakoiden etsiminen on helpompaa ennen pimeää. Hämärässä ampumisen sosiaalinen kestävyys on niin ikään heikko, ja aiheuttaa konflikteja metsästäjien ja paikallisten asukkaiden välillä.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksiin sisältyy lainsäädäntömuutos hämärämetsästyksen kieltämiseksi tunti auringon laskun jälkeen ja jatkuen tuntiin ennen auringon nousua.

Muita ehdotettuja toimenpiteitä ovat lajikohtaiset metsästyskiellot, ensivaiheessa erityisesti taantuvien puolisukeltajasorsien metsästysverotusta rajoitetaan tiukasti, keinotekoisien ravintohoukuttimien käytön rajoittaminen metsästyksessä, vesilintujen metsästyksen kehitetään kannanvaihteluihin sopeutuva metsästyksen säätelyjärjestelmä sekä heikentyneiden elinympäristöjen parantaminen SOTKA-hankkeen ja Helmi-ohjelman toimenpiteiden mukaisesti: lintuvesien kunnostaminen ja hoito, kosteikkojen perustaminen, pesimärauhan turvaaminen tehokkaalla vieraspetotorjunnalla sekä riittävän laajan levähdysalueverkoston luominen.

4 Vesilintujen hämärämetsästyksen kieltäminen metsästysvuosina 2026–2029

Metsästyslain 38 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kielletäisiin vesilintujen metsästys auringonlaskua seuraavan tunnin päättymisestä auringonnousua edeltävän tunnin alkuun asti. Seuraavien riistalajien kanta on heikentynyt pysyvästi tai tilapäisesti: tavi, haapana, jouhisorsa, lapasorsa, heinätavi, tukkasotka, punasotka ja nokikana. Sen lisäksi metsästyslain 38 §:n nojalla voidaan metsästystä rajoittaa tai kieltää myös, jos metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää. Vesilintujen metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen edellyttäisi, että lintujen lajintunnistukselle on olemassa riittävät valaistusolosuhteet, mikä vähentäisi todennäköisyyttä ampua vahingossa rauhoitettuja lajeja ja toisaalta mahdollistaisi myös paremmin jättää vapaaehtoisesti ampumatta taantuneita mutta metsästettäviä lajeja. Siksi yleisiä puolisukeltajasorsalajeja erehdyttävän paljon muistuttavien yksittäisten taantuvien lajien suojelemiseksi perusteltu hämärämetsästyksen kieltäminen olisi tarpeen säätää kattamaan kaikki vesilinnut, mukaan lukien vielä tällä hetkellä vain lievästi vähentyneet lajit sinisorsa ja telkkä. Hämärämetsästyksen kiellon on myös valvonnan järjestämisen vuoksi oltava kaikki vesilinnut kattava.

Vesilinnulla tarkoitettaisiin heinäorsaa, tavia, haapanaa, jouhisorsaa, lapasorsaa, heinäavia, telkkää, tukkasotkaa, punasotkaa, nokikanaa, kanadanhanhea, merihanhea, metsähanhea, allia, haahkaa, isokoskeloa ja tukkakoskeloa.

Auringon nousu on se kellonlyömä, jolloin auringon yläreuna tulee esille horisontin takaa. Vastaavasti laskuaika on silloin, kun yläreuna häviää paikkakunnan horisontin taakse. Auringon nousu ja laskuajat vaihtelevat eri paikkakunnilla riippuen paikan sijainnista leveys- ja pituuspiireillä ja riippuen vuodenaajasta.

Suomen viralliset auringon nousu- ja laskuajat määritetään Helsingin yliopiston julkaisemassa almanakassa (Taulukko 1).¹¹ Ilmatieteen laitoksen ilmoittamat ajat ovat lähes identtisiä virallisen almanakan aikojen kanssa. Metsästäjän olisi tarkistettava ennen metsästyksen aloittamista kyseisen paikkakunnan auringon nousu-/laskuaika. Auringonnousu ja -laskuajat on saatavissa älypuhelimella Omariistan mobiilisovelluksesta ja esimerkiksi Ilmatieteenlaitoksen Sää-sovelluksesta.

	Auringon nousut ja laskut vuonna 2026					
Pv	Helsinki		Oulu		Utsjoki	
10.8.	5.21	21.28	4.46	21.58	3.43	22.48
20.8.	5.46	21.00	5.19	21.22	4.34	21.53
1.9.	6.14	20.24	5.57	20.37	5.27	20.54
10.9.	6.36	19.57	6.24	20.04	6.04	20.11
20.9.	6.59	19.27	6.54	19.27	6.44	19.25
1.10.	7.25	18.53	7.27	18.47	7.27	18.35
10.10.	7.47	18.26	7.55	18.14	8.03	17.53

Taulukko 4. Auringon nousut ja laskut vuonna 2026. Lähde: <https://almanakka.helsinki.fi/fi/info/kalenteri-2026>

Esimerkiksi, kun Oulussa aurinko laskee 20.8. klo 21.22, niin metsästys on kielletty klo 22.22 alkaen.

Pohjois-Suomessa kesällä päivä on pidempi, mutta lyhenee syksyn edetessä. Hämärä taas on sitä pitempi, mitä loivemmin aurinko nousee ja laskee. Mitä lähempänä päiväntasaajaa havaintopiste sijaitsee, sitä lyhyempi on hämärän hetki. Suomessa se on lyhimmillään syksyllä ja keväällä, jolloin aurinko laskee jyrkästi ja pisimmillään vastaavasti talvella ja kesällä. Hämäräaika on pisimmillään kesällä ja talvella ja lyhimmillään keväällä ja syksyllä.

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on tämän asetuksen avulla osaltaan varmistaa, että vesilintukannat eivät vaarannu, luontoa ei tarpeettomasti vahingoiteta, riistakantaa ei vaaranneta eikä eläimille tuoteta tarpeetonta kärsimystä. Lisäksi tavoitteena on, että metsästyksen säätely noudattaa kestävän käytön periaatetta ja metsästys olisi eettistä ja vastuullista. Vesilintujen hämärämetsästyksen kiellon tavoitteena on, että lintujen lajintunnistukselle on metsästyksen yhteydessä riittävät valaistusolosuhteet, mikä vähentäisi todennäköisyyttä ampua rauhoitettuja lajeja vahingossa. Toisaalta se mahdollistaisi myös paremmin jättää vapaaehtoisesti ampumatta taantuneita metsästettäviä lajeja.

1 §

Asetuksen 1 §:n 1 momentissa kiellettäisiin vesilintujen metsästys auringonlaskua seuraavan tunnin päättymisestä auringonnousua edeltävän tunnin alkuun asti. Haavoittuneen eläimen saisi kuitenkin etsiä, lopettaa ja ottaa metsästäjän haltuun.

2 § Voimaantulo

Asetuksen 2 §:n 1 momentissa säädettäisiin asetus tulemaan voimaan elokuussa 2026 kolmen vuoden määräajaksi 31.7.2029 saakka.

¹¹ <https://almanakka.helsinki.fi/fi/info/kalenteri-2026>

5 Esityksen vaikutukset

Hämärämetsästyksen kieltämisen positiivisia vaikutuksia ovat lajintunnistuksen ja amputilanteen parantuminen, sekä sosiaalisen kestävyuden paraneminen. Vesilintujen aktiivisin iltalentö ajoittuu hämäräaikaan, joten hämärämetsästyksen kieltö voi pienentää joidenkin lajien saaliita. Todennäköisesti hämärässä lintujen haavoittumisen riski pienenee asetuksen johdosta verrattuna tilanteeseen, jossa hämärämetsästystä ei kiellettäisi. Monien vesilintujen saaliit ovat vuosina 2023 ja 2024 kiellon voimassa ollessa pienentyneet jonkin verran (Taulukko 3), mutta esimerkiksi tavin, kanadanhanhen ja jouhisorsan saaliit vaihtelevat samalla tasolla myös vuosiin 2020-2021 verrattuna. Samaan aikaan myös monien metsästettävien vesilintujen kantojen taantuman on syventynyt. Saalismäärien vähentymisestä ei siten voi suoraan päätellä, onko hämärämetsästyskieltö syynä vähentyneisiin saaliisiin. Saalismäärien pysyminen osalla lajeista samalla tasolla viittaisi siihen, että hämärämetsästyskieltö itsessään ei välttämättä pienenä saalismääriä, vaan osalla lajeista sama määrä lintuja voidaan metsästää sallittuna valoisana aikana.

6 Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu virkatyönä ehdotus maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi nokikanan metsähanhen metsästyksen kieltämisestä metsästysvuosina 2026–2029. Ehdotus jatkaisi edellistä 3 vuotta voimassa ollutta samansisältöistä asetusta ja perustuisi maa- ja metsätalousministeriön asettaman riistalintutarhauksen ja vastuullisen vesilintujen metsästyksen strategiaa valmistelevan työryhmän vuonna 2023 valmistelemaan ehdotukseen¹². Tarkoitus on jatkaa maa- ja metsätalousministeriön määräaikaikaisella asetuksella hämärämetsästyksen kieltöä siihen saakka kunnes vastuullisen vesilintujen metsästyksen strategian lopulliset linjaukset vahvistetaan.

Asetusluonnoksesta pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: Suomen riistakeskus, riistanhoitoyhdistykset, ympäristöministeriö, sisäministeriö, poliisihallitus, rajavartiolaitos, Luonnonvarakeskus (LUKE), Suomen ympäristökeskus, Helsingin yliopisto/Metsätieteiden osasto/Wetland Ecology Group, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Metsähallitus, Saamelaiskäräjät, Suomen Metsästäjäliitto ry, Suomen Ammattiriistanhoitajat ry, Luonnon- ja riistanhoitosäätiö, Suomen Kennelliitto ry:n metsästyskoiratyöryhmä, Metsästysspanielit ry, Suomen Pystykorvajärjestö r.y., Kanakoirakerho ry, Saksanseisojakerho ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), Suomen Luonnonsuojeluliitto, BirdLife Suomi ry, WWF Suomi, Luonto-Liitto, Natur och Miljö r.f., Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto SEY ja Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry.

Suomen riistakeskus järjesti 22.6.-9.7.2026 riistanhoitoyhdistysten (yhteensä 279 kpl) kuulemista varten internetkyselyn, jonka kautta riistanhoitoyhdistyksiä pyydettiin antamaan lausuntonsa sähköisesti koskien lausuttavaa asiaa.

Lausunnoissa todettiin pääosin seuraavaa:

Lausuntopyyntöön vastasi 24 riistanhoitoyhdistystä, jotka kaikki joko kannattivat esitystä tai eivät esittäneet muutoksia.

Ympäristöministeriö tukee vesilintujen hämärämetsästyksen kieltämistä esitetyn mukaisesti. Metsästyksessä on ensiarvoisen tärkeää, että metsästettäväksi tarkoitettu laji on kussakin metsästystilanteessa tunnistettu oikein. Tämä myös tarkoittaa, että olosuhteiden on oltava sellaiset, että lajin määrittely on mahdollista. Useat

¹² [https://mmm.fi/documents/1410837/0/Vastuullisen+vesilintujen+mets%C3%A4styksen+ja+riistalintutarhauksen+strategia_ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+ehdotus+\(1\).pdf/75679f17-9e50-7d15-3a17-7fc3f8cd67f3/Vastuullisen+vesilintujen+mets%C3%A4styksen+ja+riistalintutarhauksen+strategia_ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+ehdotus+\(1\).pdf?t=1678090937227](https://mmm.fi/documents/1410837/0/Vastuullisen+vesilintujen+mets%C3%A4styksen+ja+riistalintutarhauksen+strategia_ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+ehdotus+(1).pdf/75679f17-9e50-7d15-3a17-7fc3f8cd67f3/Vastuullisen+vesilintujen+mets%C3%A4styksen+ja+riistalintutarhauksen+strategia_ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+ehdotus+(1).pdf?t=1678090937227)

vesilintulajit muistuttavat ulkonäöltään toisiaan, etenkin heikossa valossa. Nyt esitetty hämäräaikainen rajoitus tukee lajin oikein määrittelyä ja vähentää metsästyksen kohdistumista metsästykseltä rauhoitettuihin lajeihin.

Suomen riistakeskus pitää tarpeellisena esitettyä hämärämetsästyskieltoa. Saalistilaston ja kantojen välistä yhteyttä arvioitaessa on huomattava, että saalismääriin saattaa vaikuttaa moni eri tekijä tai näiden yhteisvaikutus, kuten pesimä- ja läpimuuttavien kantojen muutokset, pyyntiponnistuksen muutokset, suositusten noudattaminen sekä ilmoittamisaktiivisuus.

Luonnonvarakeskus tukee asetusluonnoksen päälinjaa. Luonnonvarakeskus huomauttaa kuitenkin, että asetuksen nimessä käytetty ilmaus ”hämrämetsästys” ei täysin vastaa asetuksen varsinaista sisältöä. Asetusluonnoksen mukaan vesilintujen metsästys olisi kielletty auringonlaskua seuraavan tunnin päättymisestä auringonnousua edeltävän tunnin alkuun asti. Metsästys olisi siis edelleen sallittua tunnin ajan auringonlaskun jälkeen ja tunnin ajan ennen auringonnousua. Sorsastuskaudella 20.8. alkaen nämä tunnit ovat Suomessa käytännössä määritelmän mukaisesti hämärän aikaa (nk. porvarillinen hämärä). Asetusta voisi sisällöllisesti kuvata täsmällisemmin esimerkiksi pimeän ajan vesilintumetsästyksen kieltona. Luonnonvarakeskus pitää asetuksen tavoitteita perusteltuina. Monet vesilintulajit ovat keskenään samankokoisia ja samantapaisia, ja lajien erottaminen lentokuvion, koon, äänen tai yleisvaikutelman perusteella vaikeutuu nopeasti valaistuksen heikentyessä. Tämä koskee myös kokeneita lintuharrastajia ja metsästäjiä. Huonoissa valaistusolosuhteissa kasvaa riski ampua rauhoitettu laji tai sellainen taantunut metsästettävä laji, jonka metsästäjä jättäisi paremmissa olosuhteissa vapaaehtoisesti ampumatta. Useiden riistavesilintujen kannat ovat Suomessa taantuneet pitkällä aikavälillä. Vaikka kantojen vähenemisen ensisijaiset syyt liittyvät laajasti elinympäristöjen muutoksiin, vesien tilaan, pesimämenestyksen heikkenemiseen ja vieraspetojen vaikutuksiin, metsästyksen sääntely on yksi niistä keinoista, joilla voidaan varmistaa, ettei lisäkuolleisuus heikennä taantuvien lajien tilannetta. Luonnonvarakeskus pitää erityisen tärkeänä, että asetuksella parannetaan metsästyksen käytännön edellytyksiä valikoivuuteen. Lajitunnistuksen lisäksi, hyvissä valaistusolosuhteissa metsästäjällä on paremmat mahdollisuudet myös arvioida ampumatilanne ja varmistaa, että osuma on eettisesti hyväksyttävä. Samalla haavoittumisriski todennäköisesti pienenee verrattuna metsästykseen pimeässä tai lähes pimeässä. Luonnonvarakeskus toteaa, että hämrämetsästyskiellon vaikutusta vesilintujen kokonaissaaliisiin on vaikea arvioida täsmällisesti, koska saaliin jakautumisesta päivän eri valoisuusjaksoihin ei ole käytettävissä olevaa tietoa. On kuitenkin todennäköistä, että rajoitus pienentää jonkin verran vesilintusaaliita, koska monien vesilintujen aktiivinen iltalento ajoittuu hämärään ja sen jälkeiseen aikaan. Saaliin mahdollinen pieneminen on taantuvien lajien kannalta suotuisaa ja varovaisuusperiaatteen mukaista. Yhteenvetona Luonnonvarakeskus tukee asetusta vesilintujen metsästyksen kieltämisestä auringonlaskua seuraavan tunnin päättymisestä auringonnousua edeltävän tunnin alkuun. Rajoitus parantaa lajitunnistuksen edellytyksiä, vähentää virheellisen saaliin riskiä, tukee eettistä metsästystä ja on johdonmukainen osa taantuvien vesilintukantojen suojelua. Luonnonvarakeskus ehdottaa kuitenkin, että asetuksen nimessä tai vähintään perusteluissa täsmennetään, ettei asetus kiellä hämärässä tapahtuvaa metsästystä sinänsä, vaan pimeän ajan tai selvästi heikkojen valaistusolosuhteiden metsästyksen.

Suomen ympäristökeskus kannattaa asetusluonnoksessa esitettyä vesilintujen hämrämetsästyksen määräraikaista kieltoa. Uhanalaisten ja metsästykseltä rauhoitettujen vesilintujen suojelun kannalta on olennaista, että metsästys tapahtuu olosuhteissa, joissa ammuttava lintu on mahdollista tunnistaa. Tärkeää on, että kielto kattaa kaikki vesilinnut asetusluonnoksessa esitetyllä tavalla. Kiellon tavoitteiden kannalta olisi ongelmallista rajata se koskemaan vain osaa metsästettävistä vesilinnuista.

Metsähallitus näkee asetusluonnoksessa esitetyt rajoitukset hämrämetsästyksen kiellon jatkumisesta seuraavaksi kolmeksi vuodeksi tarpeellisina. Hämrämetsästyskiellon vaikutuksia olisi kuitenkin tarpeellista jatkossa selvittää. Se toisi edelleen pohjaa kolmen vuoden päästä mahdollisesti esitettävälle jatkolle. Mahdollisia tutkimuskysymyksiä olisivat: vaikuttaako rajoitus haavakoiden määrään, kuinka metsästäjät ovat ottaneet vastaan, vaikuttaako rajoitus metsästäjien metsästystapoihin, miten kieltoa noudatetaan (ei noudateta) tms.

Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus lausuu, että kannattaa hämärässä metsästämisestä kieltämistä. Kielto voisi kuitenkin olla vielä tiukempi ajoitusten suhteen sillä tunti auringonlaskun jälkeen vesilintujen määrittäminen lajilleen on käytännössä hyvin vaikeaa ellei mahdotonta. Puoli tuntia auringonlaskun jälkeen ja

ennen auringonnousua olisivat paremmat rajat. On hyvä, että metsästysrajoituksia esitetään taantuneille vesilintulajeille. Samalla on hyvä todeta, että useita voimakkaasti vähenevää vesilintulajia, kuten lapasorsa ja haapana, saa edelleen metsästää. Tavin ja sinisorsankin viimeaikainen kehitys on laskeva. Kiintiöt tulisi olla osana myös sorsien metsästystä kuten vastuullisen vesilintumetsästyksen strategiassa linjattiin: 5 tavi/sinisorsaa per päivä ja 1 muu sorsa. Lisäksi ruokinnalta metsästäminen tulisi tehdä luvanvaraiseksi.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry kannattaa tehtyä esitystä, koska järjestely on osoittautunut toimivaksi ensimmäisen kieltojakson aikana.

Suomen Metsästäjäliitto ry tiedostaa hämärämetsästysrajoituksen tavoitteet lajintunnistuksen parantamiseksi ja mahdollisten tunnistusvirheiden vähentämiseksi. Riittävät valaistusolosuhteet tukevat vastuullista metsästystä ja voivat helpottaa taantuneiden lajien tunnistamista. Samalla Metsästäjäliitto katsoo, että rajoituksen vaikutuksia saaliiseen, lajintunnistukseen, haavakkojen määrään sekä metsästäjien toimintaan tulee seurata ja arvioida systemaattisesti seuraavan asetuskauden aikana.

Suomen Metsästäjäliiton Lapin piiri ry kannattaa tehtyä esitystä, järjestely on osa turvallista metsästystä ja parantaa lajituntemusta, ennen mahdollista riistalaukausta.

Birdlife Suomi ry lausuu, että asetus on perusteltu ja tarpeellinen. Huomauttaa, että tunnin bufferi auringonnoususta ja laskusta on lajintunnistuksen näkökulmasta maksimiaika ja tunnistus on mahdollinen ainoastaan hyvissä olosuhteissa, pilvettöminä päivinä ja metsästyskauden alussa. Aika on lyhyempi pilvisinä aamuina ja iltoina, jotka ovat tunnetusti myös suositumpia ja saalisvarmempia metsästysaikoja kuin selkeiden päivien aamut ja illat. Syksyn edetessä aika, jolloin on vesilintujen tunnistamiselle riittävät valaistusolosuhteet, lyhenee myös selvästi. Asetusta on syytä muuttaa niin, että metsästyskielto alkaa puoli tuntia auringonlaskun jälkeen ja päättyy puoli tuntia ennen auringonnousua. Kehottaa myös ministeriötä valmistelevaan metsästyslain muutosta, jolla hämärämetsästyksen kielletään pysyvästi asetuksen voimassa olon päättyttyä.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf tukee hämärämetsästyskiellon jatkamista.

Suomen kennelliitto ry katsoo, että hämärämetsästyksen kiellon jatkaminen tukee vesilintukantojen kestävä hoitoa ja on kokonaisuutena tarkoituksenmukainen toimenpide.

Saksanseisojakerho ry esittää, että muistiossa ei tuoda esille riittävällä tarkkuudella kiellon myönteisiä vaikutuksia vesilintukantoihin. Kannan laskuun vaikuttaa muistionkin mukaan useat seikat, kuten elinympäristön muutokset ja petojen saalistus. Muistiossa mainitaan, että vesilintujen aktiivisin iltalentö ajoittuu hämäräaikaan, joten hämärämetsästyksen kieltö voi pienentää joidenkin lajien saaliita. Tästä ei kuitenkaan ole tutkittua tietoa, joten sen käyttäminen perusteluna ei ole perusteltua. Muistiossa perustellaan yhtenä seikkana hämärässä tapahtuvaa vesilintujen tunnistamisen vaikeutta ja siitä johtuvaa rauhoitettujen lintujen ampumista. Muistiossa ei kuitenkaan perustella, mihin näkemys rauhoitettujen lintujen ampumisesta perustuu. Sen sijaan se antaa vahvan viestin metsästäjien kyvyttömyydestä itsenäiseen ja lainmukaiseen metsästykseseen ilman lainsäätäjän asettamia rajoitteita. Haitallisten vieraslajien pyytäminen sekä pitkälti myös vesilintujen elinalueiden hoitaminen on metsästäjien varassa. Metsästäjät tekevät merkittävän määrän työtä näiden asioiden parissa vastineeksi mahdollisuudesta harrastaa vastuullista vesilintumetsästystä. Metsästyksen tarpeeton rajoittaminen saattaa aiheuttaa pitkällä aikavälillä metsästäjien keskuudessa turhautumista, mikäli koetaan tehdyn vapaaehtoistyön menevän hukkaan lainsäätäjän asettamien heikosti perusteltujen rajoitteiden takia. Saksanseisojakerho esittää hämärämetsästyskiellon vaikutusten laajempaa selvitystä ja arviointia päätöksenteon tueksi. Lisäksi saksanseisojakerho näkee riskinä lainsäädännön tiukentamisen tunteisiin perustuen.

Suomen luonnonsuojeluliitto ry lausuu, että on välttämätöntä, että hämärämetsästystä rajoitetaan. Lintujen määrittäminen lajilleen oikein on tärkeää rauhoitettujen ja taantuneiden lajien turvaamiseksi. Sorsalintujen koiraatkin ovat syksyllä sellaisessa ”maastopuvussa”, että niiden määrittäminen lajilleen on kokeneille lintuharrastajillekin vaikeaa – naaraista ja nuorista linnuista puhumattakaan. Sää vaikuttaa suuresti havaintotilanteisiin. Siksi olisi varminta sitoa metsästyksen alku auringon nousuun ja loppu auringon laskuun. Hämrämetsästyksen kieltö tulisi siirtää metsästyslakiin, jotta siitä ei tarvitsisi säätää muutaman vuoden välein asetuksella.

Lisäksi Luonnonsuojeluliitto esittää metsästyksen aloituksen siirtoa myöhemmäksi 1.9. jotta kuluvan kesän laskentatulokset ehdittäisiin ottaa huomioon päätöksissä. Vuonna 2023 lausunnolla ollut työ ”Vastuullisen vesilintujen metsästyksen ja riistalintutarhauksen strategia – työryhmän ehdotus” (Maa- ja metsätalousministeriö, VN/11484/2022) on korkea aika viimeistellä ja sen toimenpiteet toteuttaa. Kiireellisintä olisi toteuttaa ravintohoukuttimen käytön kieltäminen vesilintujen metsästyksessä. Strategiassa esitettiin myös kiintiöitä tavallisimmillekin sorsalinnuille. Se on tärkeää, koska jopa sinisorsa ja tavi ovat vähentyneet. Esittää, että yksi taantuneista vesilinnuista on haapana. Siitä on saatu viime vuosina paljon lisää tietoja, joita esiteltiin muun muassa riistapäivillä 2026. Tutkimusten mukaan kotimaisten pesimälintujen suojelemiseksi olisi järkevää siirtää metsästyksen alkua myöhemmäksi, esittää että tästä kannattaa tehdä asetusesitys ensi vuodeksi.

Lisäksi lausunnon on antanut YDHV lakitiimi, joka pitää vesilintukantojen suojelua tärkeänä tavoitteena, mutta esittää asetuksen perusteluja täydennettäväksi.

Maa- ja metsätalousministeriö on 12.7.2026 ilmoittanut Saamelaiskäräjille, että ministeriö on laittamassa lausunnolle määräaikaista metsähanhen metsästyksen kieltoa, vesilintujen hämäämetsästyksen kieltoa sekä nokikanan ja merihanhen metsästyskieltoa koskevat asetukset ja tiedustellut samalla, haluaako Saamelaiskäräjät niiden osalta 9 §:n mukaisen neuvottelun. Saamelaiskäräjät on 17.6.2026 vastannut, että Saamelaiskäräjillä ei ole tällä hetkellä resursseja metsähanhen metsästyksen kieltoa, vesilintujen hämäämetsästyksen kieltoa sekä nokikanan ja merihanhen metsästyskieltoa koskevaan 9 §:n mukaiseen neuvotteluun.

Sisäministeriöllä, poliisihallituksella ja rajavartiolaitoksella ei ole lausuttavaa.

Muistiot on täydennetty Luonnonvarakeskuksen metsästyssaalistilaston vuoden 2025 saalismäärillä ja EU:n lintudirektiivin raportin kannankehitys tiedoilta 2019-2024.

7 Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.8.2026 ja se olisi voimassa 31 päivään heinäkuuta 2029 asti.